

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	29/15	18.02.2015

Sign. Eksp. 19.02.15 CK	Eksp. til: Kommunal- og moderniseringsdept., USS
----------------------------	---

HØRINGSUTTALELSE « *FORENKLING AV UMARKSFORVALTNING* »

Foreliggende dokumenter:

- Forenkling av utmarksforvaltning. Rapport fra faggruppe.
http://www.regjeringen.no/upload/KMD/REGA/Rapporter_2014/Rapport_faggruppe_Utmarksforvaltning_2korr.pdf.
- Høringsbrev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, (KMD) 15.12.2014
<https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing--faggrupperapport-forenkling-av-utmarksforvaltningen/id2353189/>.
- Høringsuttalelse til rapporten fra Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) 6. februar 2015.
<http://www.lundogco.no/uss/>

Sakens bakgrunn

Det vises til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) høringsbrev av 15. desember 2014 om den nedsatte faggruppens rapport « *Forenkling av utmarksforvaltning* »

En faggruppe nedsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, (KMD) i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD), har avgitt sin rapport med forslag til tiltak for å forenkle utmarksforvaltningen. Gruppens mandat ble utarbeidet i samarbeid mellom de tre departementene. Mandatet framgår av kap 1 i rapporten. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender nå denne rapporten på høring med høringsfrist 28.02.15. Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) har allerede gitt en høringsuttalelse datert 06.02.15. USS representerer 88 kommuner fra 16 fylker. Saltdal kommune bør også gi en egen uttalelse i forbindelse med høringa.

Vurdering

Det vises til vedlagte høringsuttalelse fra USS. Denne avklarer og tar opp mange forhold som berører og er viktige for Saltdal kommune. Nedenfor er tatt med viktige elementer i uttalelsen fra USS, med henvisning til de ulike punkter

1. MANDAT OG FAGGRUPPENS ARBEIDE, KAPITTEL 2

USS er positiv til at KMD har nedsatt en faggruppe med mandat til å se på tiltak for vesentlig å forenkle utmarksforvaltningen for brukerne og legge mer ansvar og myndighet til kommunene. USS mener også at faggruppen har utelatt viktige temaer og at mange av de foreslåtte tiltakene ikke går langt nok.

USS påpeker faggruppen har hatt en skjev sammensetning og at en representant for kommunenes interesser burde deltatt i faggruppen. USS ble heller ikke gitt deltagelse, men i stedet henvist til å komme med innspill til tiltakene.

USS syn på kommunereform som premiss for de foreslåtte tiltakene.

Ifølge mandatet skal gruppens arbeide *«avgrenses mot det arbeidet som skjer med kommunereformen»*. Slik som USS tolker dette er derfor tiltakene som er foreslått uavhengige av om det gjennomføres en kommunereform.

USS kan ikke se at det grunnlag for å oppstille en forutsetning om større kommuner for å overføre ansvar og myndighet til kommunene.

En svakhet med rapporten er at det ikke er sett nærmere på en framtidig forvaltning av statsgrunn i Nordland og Troms. Om lag 30 000km² av arealene i Nordland og Troms er eid av Statskog SF tilnærmet uten lovmessig forankret lokal forvaltning. Mens i Sør Norge har fjellova ivaretatt den lokale forvaltningen mellom fjellstyrene i Statskog SF.

Arealplanlegging

USS' syn er at kommunen skal være den primære areal og planmyndighet uavhengig av tiltakets karakter.

Forvaltning av store verneområder

Også rapportens beskrivelse av Riksrevisjonens rapport om forvaltningen av nasjonalparker er noe ufullstendig. I punkt 3.2 om forvaltning av store utmarksområder står det blant annet at: *«Riksrevisjonen har undersøkt de nye områdestyrene. Deres konklusjon er at områdestyrene er opprettet i tråd med hensikten, men at det er for tidlig å evaluere områdestyrenes forvaltning.»*

Riksrevisjonen slår i stedet fast at *«den nye forvaltningsmodellen med lokal forvaltning i hovudsak er sett i verk slik det var tenkt»*. Riksrevisjonen påpeker videre at det ikke er i tråd med Stortingets intensjoner at det er Klima- og miljødepartementet som formelt oppnevner medlemmene etter forslag fra kommunestyrene. Stortinget forutsatte i Innst. 9 S (2009–2010) at styremedlemmene skulle oppnevnes direkte av kommunestyrene. Videre viser Riksrevisjonen til at det fortsatt er mange aktører og nivåer i forvaltningen og at finansieringen er fragmentert. Om dette skriver Riksrevisjonen på side 8 *«Konsekvensane ser ut til å vere at forvaltninga av nasjonalparkane har blitt lite tids- og kostnadseffektiv.»*

USS påpeker at de har gitt skriftlige innspill om dette til faggruppen underveis i arbeidet, men innspillene er ikke tatt med i rapportens kapittel 4 om innspill fra aktørene.

Innspill fra Aktørene, Kapittel 4

Det er kun tre kommuner som har gitt innspill til faggruppen. Det er påfallende at så få kommuner har vært i møter med faggruppen når mandatet i så stor grad berører nettopp kommunene. USS er som sagt positiv til faggruppens mandat, men er likevel kritisk til at det er så få kommuner som er hørt underveis i arbeidet – selv om det nå gjennomføres en høringsrunde – og mener at det kan ha påvirket faggruppens forslag til tiltak.

Prinsipper og forutsetninger for forenklingstiltak, kapittel 5

USS er enige i de grunnleggende prinsippene for forenklingstiltak som framgår av rapporten kap.5 , sidene 25-26. USS vil likevel trekke fram et par av prinsippene særskilt.

Kommunene må ha tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom. Faggruppens forslag til tiltak er ikke tydelige nok om hvilke tiltak som innebærer økte kostnader for kommunene og hvordan dette i tilfelle skal finansieres.

Saksbehandlings og beslutningssystemet i utmark skal være oversiktlig, demokratisk og effektivt for brukere

USS mener faggruppens forslag om sammensetningen av og representasjonen i utmarksstyrer, som går ut på å ta inn grunneierinteresser og andre interesser (punkt 6.4 i rapporten), reiser et prinsipielt spørsmål om styrenes demokratiske forankring. Videre reiser forslaget spørsmål om hvorvidt styret i det hele tatt vil være vedtaksført med en så bred sammensetning som det er foreslått.

Kommunene må ha tilstrekkelig politisk og økonomisk handlingsrom

USS mener at faggruppens forslag til tiltak ikke er tydelige nok om hvilke tiltak som innebærer økte kostnader for kommunene og hvordan dette i tilfelle skal finansieres.

USS forutsetter i sin vurdering av de foreslåtte tiltakene, punkt 6 nedenfor, at tilstrekkelige økonomiske ressurser til kommunen vil medfølge.

Forslag til tiltak, kapittel 6

USS støtter forslag om at mer ansvar og myndighet i utmark bør legges til kommunalt nivå. Imidlertid mener USS at flere av tiltakene er for dårlig utredet i sin nåværende form og at det kan være vanskelig å ta stilling til om det vil oppnå formålet.

Skal kommunene være i stand til å ha større ansvar og myndighet er det derfor viktig at det følger med bevilgninger når oppgaver legges til kommunene. Forslagene er ikke tydelige nok på hvordan oppgavene planlegges finansiert.

Slik USS ser det kan fjellova innføres for opprinnelig statsgrunn i Nordland og Troms gjennom kommunestyrevedtak i den enkelte kommune. Staten ved landbruksdepartementet har imidlertid nektet å anerkjenne kommunestyrets vedtak. Det rettslige grunnlaget for avslaget bør avklares. Utredning fra Samerettsutvalget bør danne et grunnlag for hvordan en framtidig Statsgrunn skal forvaltes.

Forvaltning av verneområder bør overføres til kommunene

Faggruppen foreslår konkret å gi kommunene ansvar for forvaltning av verneområder som i sin helhet ligger innenfor kommunens grenser. USS mener dette er positivt så fremt de nødvendige midler følger med forvaltningsansvaret.

De foreslåtte tiltakene er sent til kommunene som tilbudsbrev med frist til 1. april. Dette vil Saltdal kommune legge fram som egen sak til formannskapet i løpet av mars mnd.

Representanter for grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftsansjoner i verneområdestyrene

Faggruppen foreslår at utmarksstyrene skal «*være bredt sammensatt med et begrenset antall medlemmer*». Det foreslås at grunneiere, næringsinteresser og miljø- og friluftsansjoner skal være representert i alle styrene. USS mener det er avgjørende å sikre at styrene er *demokratisk* forankret og at alle kommunestyre innenfor verneområdet derfor må få utnevne en representant til verneområdestyret/utmarksstyret.

Faggruppens forslag om utmarksstyre sammenholdt med Riksrevisjonens rapport

Da den nye forvaltningsmodellen for store verneområder ble vedtatt av Stortinget, var det en forutsetning at verneområdestyrene skulle være *interkommunale* og at avgjørelsesmyndigheten skulle ligge til styret. Kommunemedlemmer til verneområdestyret skulle oppnevnes av kommunestyret i de respektive kommunene og av fylkestinget i fylkeskommunene.

I vedtektene for verneområdestyrene er det likevel bestemt at det er Klima- og miljødepartementet – nå delegert til Miljødirektoratet – som oppnevner styremedlemmene etter forslag fra kommuner, fylkeskommuner og eventuelt Sametinget. At Stortingets intensjon på dette punktet ikke er fulgt opp, er kritisert i Riksrevisjonens administrative rapport nr. 1 2014. Slik USS ser det må styrets instruksjonsmyndighet overfor forvalteren og Fylkesmannens rolle i verneområdeforvaltningen klargjøres.

Naturopsyn

Fjelltjenesten til SNO i Nordland og Troms

Faggruppen foreslår å overføre Fjelltjenesten til SNO i Nordland og Troms. USS mener dette forslaget ikke ivaretar prinsippene om mer lokal forvaltning som skal ligge til grunn for de foreslåtte tiltakene. Overføring av Fjelltjenesten til SNO er tidligere foreslått gjennomført av Statskog, men ble stanset etter initiativ blant annet fra kommunene.

Kommunenes bestilling av skjøtselstjenester mv.

USS mener at kommunene må stå fritt til å bestille disse oppgavene fra andre kompetansmiljøer enn lokalt SNO.

Fjellstyrenes myndighet

USS mener at fjellstyrene bør løse oppsynsbehov i statsallmenningene uavhengig av hvordan staten organiserer seg.

Lovutvalg for statsallmenninger og utmark

USS sitt utgangspunkt er at hovedtrekkene i fjellova og fjellstyrenes oppgaver og myndighet i statsallmenningene må ligge fast. Fjellova sikrer lokal forvaltning av utmarka, og at inntektene statsallmenningene generer blir liggende igjen lokalt.

Avsluttende bemerkninger

Saltdal kommune bør stille seg bak høringsuttalelsen fra USS, og være positiv til departementets intensjon om forenkling og mer lokal forvaltning av utmarksressursene. Men videre bør kommunen i likhet med USS påpeke at tiltakene så langt ikke er grundig nok utredet. Finansiering av de foreslåtte tiltakene er for dårlig utredet og beskrevet for kommunens del.

Rådmannens innstilling

1. Saltdal kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra USS, og er positiv til departementet intensjon om forenkling og mer lokal forvaltning av utmarksarealene
2. Saltdal kommune mener i likhet med USS at tiltakene så langt ikke er grundige nok utredet. Finansiering av de foreslåtte tiltakene er for dårlig utredet og beskrevet for kommunenes del

Saksprotokoll i Formannskap - 18.02.2015

Behandling:

Enstemmig vedtak:

1. Saltdal kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra USS, og er positiv til departementet intensjon om forenkling og mer lokal forvaltning av utmarksarealene2. Saltdal kommune mener i likhet med USS at tiltakene så langt ikke er grundige nok utredet. Finansiering av de foreslåtte tiltakene er for dårlig utredet og beskrevet for kommunenes del